

tomēr lielākoties spēja pārvērst pierakstīto nošu rakstu reālā mūzikā, ievērojot precizitāti, pārliecību un emocionalitāti, ir ikviena mūziķa primārais uzdevums. Katru partitūru var uzlūkot kā nošu hronoloģisku secību, pēc kuras tās ir jāspēlē vai jādzied. Teorētiķi izstrādājuši analīzes metodes, kas atklāj mūzikas struktūras dažādus līmeņus. Ja atskaņotājs ieguldītu darbu šajās teorētiskajās analīzes metodēs, viņš/viņa ne tikai ietaupītu laiku, iemācoties šo mūziku ātrāk, bet arī gūtu daudz dziļāku priekšstatu par šīs mūzikas vēstījumu.

Skaņdarba mācīšanās vienmēr ir saistīta ar atmiņu un organizatorisko prasmju pilnveidi. Jo labāk atskaņotājs spēs izprast skaņdarba grūtības un neskaidrības struktūrā, kā arī uztvert struktūru lielās līnijās, jo ātrāk viņš sapratīs darbu kopumā un, iespējams, vēl iegūs dažu labu mācību *īsceļu*.

Analītiskās metodes, ko Šenkera, Zalcera, Hindemits un citi teorētiķi radījuši, ir labi pazīstamas kā Rietumeiropā, tā arī ASV, bet visā Baltijā (īpaši Latvijā) tās galvenokārt tiek ignorētas. Šīs metodes nav nekas jauns, bet Latvijā tās tiešām būtu jaunums. Savā pedagoģiskajā darbā esmu novērojis, ka tās ir vērtīgas studenta muzikālās dzirdes attīstīšanai un skaņdarba interpretācijas veidošanai.

NO PRĀTA UZ DZIRDI JEB MŪZIKA TRANZĪTĀ

Markoss Lekass

Mūzikas pārraide no prāta uz dzirdi prasa divkāršu pārveidi: skaņa pārtop simbolā, lai pēc tam atkal transformētos skaņā – pastāvošā un nozīmīgā. Šai divkāršajai pārveidei ir vajadzīga vispārpieņemta valoda ar savu vispārējo sintaksi, kas ļaus pārraidīt naratīvo struktūru no viena avota uz otru un atpakaļ.

Mūzikas notācija ir ne tikai nepilnīgs, bet arī maldinošs mūzikas jēgas atspoguļotājs, jo nošu lasītāji ir tendēti noteikt mūzikas sintakses vienības, motīvus un frāzes ierastā, bet ne visai atbilstošā veidā, kas balstās uz metru, taktssvītēm un nošu grupējumiem, – itin kā tās būtu metra vienības.

Atskaņojuma viengabalainība ir atkarīga no tā, kā norit virzība uz kulminācijas punktu. Atskaņojuma procesā jāpievērš lielāka uzmanība mūzikas materiāla kompozicionālajām īpatnībām; tādējādi izdosies atklāt pamattēla (*Grundgestalt*) attīstību, balstoties uz kompozīcijas struktūras izpratni.

Rakstā aplūkoti veidi, ar kuriem atskaņotājam jāreķinās atbilstoši dažādām pamattēla attīstības pakāpēm, saglabājot motīvu viengabalainību, kā arī visu balsu mērķtiecīgu virzību akordā un struktūras karkasu.